

Ainekava

Eesti keel IV kooliaste

Keel ja ühiskond

Klass: 12. klass	Tunde nädalas: 5
------------------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr 1 "Ainevaldkond "Keel ja kirjandus":

https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1080/3202/3006/18m_gym_lisa1.pdf#

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus Kursusel vaadeldakse keelesugulust soome-ugri ja Euroopa keelte vahel, eesti keele struktuuri ja muutumist ajas, kirjakeele staatust ja ajalugu, erinevaid allkeeli ja nende kasutusvaldkondi, suulise keele eripära, koht- ja sotsiaalmurdeid ning keeleteketti. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida ja praktikas rakendada.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab eesti keele rolli rahvusliku, riikliku ja individuaalse identiteedi kujundamisel;
- 2) mõistab keele tähendust ühiskonnas, tajub keele ajaloolist kujunemist ja varieerumist, väärtustab keeleoskust, arendab seda lugedes ja kirjutades;
- 3) loeb, analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki tekste, tunneb tekstide mõjutusvahendeid, kasutab sihipäraselt ja eetilisel teabeallikaid;
- 4) väljendab ennast nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normide kohaselt, kasutab keeleallikaid ja andmekogusid;
- 5) koostab etapiviisilise kirjutamisprotsessi käigus eri liiki tekste, teab tekstide ülesehituse põhimõtteid ja iseärasusi ning teeb teadlikke keelevelikuid;
- 6) analüüsib oma kirjutamisoskust ja kasutab seejuures metakeelt.

Hindamine

Hinnatakse eesti kirjakeele kujunemisloo tundmist, oskust kasutada eesti keele allikaid, eesti keele eripära tundmist näitavaid ülesandeid.

Hinnatakse eri liiki tekstide koostamise oskust.

Hinnatakse keeleteemalise artikli/essée mõistmist ja kokkuvõtte tegemise ning esitlemise oskust.

Hinnatakse lugemisülesande lahendamist.

Õpitulemused	Õppesisu Mida õpetajad õpetavad, mida õpilased õpivad? (teemade lühikirjeldus)	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud Kuidas toetatakse üldpädevuste saavutamist? Milliseid läbivaid teemasid käsitletakse? Millised on lõimingu võimalused? <i>Õpioskuste kujundamine.</i>
Analüüsib keele rolli, funktsioone ja tähendust ühiskonnas ning suhtluses.	Keele olemus ja ülesanded: infovahetus, suhteloome, identiteedi väljendamine, maailmapildi kujundamine. Keel kui märgisüsteem. Keel ja inimene. Keel rahva ja riigi identiteedi osana. Keele, kultuuri ja ajaloo seosed (ka geneetika ja arheoloogia).	geograafia: maailma keeled ja rahvad, ohustatud keeled (nt tutvuda erineva piirkonna vähemtuntud keeltega, koostada ülevaateid ohustatud keeltest üle maailma) bioloogia: keele füsioloogilised, neuroloogilised ja geneetilised alused; teiste loomaliikide kommunikatsioon
Kirjeldab eesti keele eripära, suulise ja kirjaliku keele norme ning etiketti.	Eesti keele struktuur teiste keelte taustal: häälikusüsteem, muitevormistik, sõnamoodustus, lausetüübid ja sõnajärg. Harjutused vormimoodustuse ja sõnamoodustuse kohta, tuletamine. Erinevat liiki tekstide koostamine.	
Selgitab allkeelte ja keele varieerumise olemust.	Keele variandid. Keele varieerumise tegurid (suhtluskanal, vanus, piirkond, kasutussituatsioon jne). Keelenorm.	
Tunneb eesti keeleallikaid ja korpusi ning kasutab neid eesmärgistatult.	Eesti keeleallikad (nt Sõnaveeb, ÕS), nende funktsioon ja kasutusala. Korpuste kasutamise algetadmised. Kogutud keeleandmete analüüs ja esitamine, nt kuulutused, sildid vm.	
Kirjeldab eesti kirjakeele kujunemislugu.	Tänapäeva eesti kirjakeele kujunemine teiste keelte kirjakeele kujunemise ja maailma ajaloo taustal. Esimestest	ajalugu: keelte muutumine ajas, keelte geneoloogiline sugulus ning selle seotus riikide ja rahvaste ajalooga

	kirjapanekutest grammatikate ja kirjakeeleni (olulised punktid kirjakeele arengus).	
Nimetab eesti keele arenduse peamisi suundi ja põhimõtteid.	Eesti keele kasutusvaldkonnad ja arendus: keeletehnoloogia, terminoloogia ja oskuskeel. Eesti keele kasutamise ja arendamisega tegelevad institutsioonid.	
Selgitab keelemuutuste olemust.	Keele muutumine, grammatika muutumise olemus (grammatisatsioon). Tähenduse olemus. Tähenduste muutumise üldised, keelesised ja ühiskondlikud seaduspärad. Laen-, võõr-, tsitaatsõnad. Domineeriva keele mõju. Keelekontaktid saksa, vene, rootsi, soome, inglise ja teiste keeltega.	
Analüüsib ajastuomaseid keelenähtusi.	Mitmekeelsus. Keeleline tolerantsus. Eesti keelepoliitika: eesti keele staatus ja tulevik.	kirjandus: ajaloolised romaanid, geograafiline varieerumine tegelaste kõnes, reisikirjandus